

**Dawn Bowden AS/MS**  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip  
Deputy Minister for Arts and Sport, and Chief Whip



Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

Ein cyf/Our ref DB/651/22

Delyth Jewell AS/MS  
Cadeirydd  
Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg,  
Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol

20 Ionawr 2022

Annwyl Delyth,

Yn fy llythyr i'r Pwyllgor dyddiedig 21 Rhagfyr 2021, ymrwymais i rannu copiâu o lythyrau Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth i'r Cyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru sydd yn fy mhorthfolio, wedi iddynt gael eu dosbarthu.

Amgaeaf gopiâu o'r llythyrau hyn, a anfonwyd at Lyfrgell Genedlaethol Cymru, Cyngor Celfyddydau Cymru, Amgueddfa Cymru, Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru, a Chwaraeon Cymru, ar 22 Rhagfyr, 2021.

Yn gywir,

**Dawn Bowden AS/MS**  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip  
Deputy Minister for Arts and Sport, and Chief Whip

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:  
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay  
Caerdydd • Cardiff  
CF99 1SN

[Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru](mailto:Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru)  
[Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales](mailto:Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales)

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Dawn Bowden AS/MS  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip



Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

Mr Roger Lewis  
Llywydd - Amgueddfa Cymru  
Parc Cathays  
Caerdydd  
CF10 3NP

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Roger,

### **Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Amgueddfa Cymru**

Hoffwn ddiolch i Amgueddfa Cymru am y gwaith pwysig y mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig Covid-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhortffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a gwydnwch yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni symud yn awr i sicrhau bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn cefnogi adferiad ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan. Mae cyfle i ni geisio'r dysgu cadarnhaol o Covid-19, a chynnal y momentwm a gyflawnwyd ar y mynediad gwell i ddiwylliant drwy ddigido a digwyddiadau digidol.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau'r Llywodraeth a'i hymrwymadau i bobl Cymru. Yn gyfnewid am y cyllid cymorth grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i Amgueddfa Cymru ystyried sut y gall gyflawni ei hamcanion mewn ffordd sy'n gyson â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Dylai ein nodau a rennir gynnwys:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad i bawb;
- Hyrwyddo lechyd a Llesiant;
- Creu cyfleoedd i bobl ifanc; a
- Chyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A, rwyf wedi amlinellu'r meysydd lle rwy'n teimlo y gall Amgueddfa Cymru gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld yn Atodiad B.

Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig er mwyn cyflawni ein nodau o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu. Yr wyf yn argyhoeddedig y gallai'r cyrff a noddir o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy drwy gydweithio, ac fe'ch anogaf i gydweithio fel arweinwyr diwylliannol i wneud y mwyaf o'ch effaith.

Hoffwn eich atgoffa o'ch dyletswydd gyfreithiol o dan [Fesur Plant a Theuluoedd \(Cymru\) 2010](#). O dan Ran 1, mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i chi gyhoeddi amcanion tlodi plant fel rhan o strategaeth ar gyfer cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Hoffwn ichi feddwl am gamau gweithredu sy'n cefnogi lles plant a phobl ifanc sy'n byw mewn tlodi, a'ch annog i ystyried cyfleoedd i gyflawni eich rhwymedigaethau cyfreithiol o dan y ddyletswydd o fewn eich prosesau sefydliadol presennol.

Bydd Amgueddfa Cymru yn bartner cyflawni allweddol ar gyfer nifer o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraeth, gan gynnwys Amgueddfa Gogledd Cymru, Amgueddfa Bêldroed Cymru, a datblygu a sefydlu'r Oriol Gelf Gyfoes Genedlaethol. Edrychaf ymlaen at gael eich cefnogaeth a'ch arbenigedd gwerthfawr wrth fwrw ymlaen â'r ymrwymadau hyn.

Dylech barhau i gyflawni cyfrifoldebau statudol Amgueddfa Cymru fel y nodir yn ei Siarter Frenhinol, a bodloni safonau proffesiynol mewn ffordd sy'n dangos bod y sefydliad yn gofalu am ein casgliad cenedlaethol yn effeithiol. Mae'n bwysig eich bod yn cynnal Achrediad Amgueddfeydd, ac yn parhau i weithio tuag at ennill Achrediad Gwasanaeth Archifau. Rwy'n disgwyl i Amgueddfa Cymru weithio i safonau proffesiynol i gynnal a chadw'r cynnwys digidol a gedwir yn y casgliadau drwy seilwaith cadwraeth ddigidol cadarn, fel bod yr wybodaeth yn parhau i fod yn ddibynadwy, yn awdurdodol ac yn ddilys dros amser.

Bydd cynnal sefydlogrwydd ariannol Amgueddfa Cymru yn parhau i fod yn ddisgwyliad sylfaenol.

Gwn fod Amgueddfa Cymru wedi cynnig cefnogaeth ac arweiniad gwerthfawr i'r sector amgueddfeydd lleol yng Nghymru, a hoffwn weld Amgueddfa Cymru yn awr yn mabwysiadu dull cydweithredol o weithio gydag amgueddfeydd lleol. Mae gweithio gyda'r sector lleol, gyda chyrrff a noddir gan Lywodraeth Cymru, a chyda phartneriaid allweddol eraill, yn bwysig o ran cyflawni ein nod o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith, sy'n sail i'r berthynas rhwng Amgueddfa Cymru a Llywodraeth Cymru, dylech symud yn awr i adolygu eich cynlluniau busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn a'i atodiadau.

Mae eich statws elusennol a Siarter Frenhinol a'r angen i Amgueddfa Cymru weithredu'n annibynnol o ddydd i ddydd yn glir, a'm bwriad yw y bydd ein perthynas yn parhau i fod yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y cyd, ac ar gyfathrebu agored a gonest.

Ni ddylai Amgueddfa Cymru adlewyrchu'r Gymru gyfoes yn unig ond bod wrth wraidd hynny. Mae llawer i'w wneud, ond yr wyf yn argyhoeddedig y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir,



**Dawn Bowden AS**

**Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip**

cc David Anderson, Cyfarwyddwr Cyffredinol Amgueddfa Cymru

## **ATODIAD A: Y Prif Amcanion y bydd angen eu cyflawni**

**Ar gyfer pob un o'r prif gyflawniadau hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i benderfynu, a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn y flwyddyn ariannol 2022-23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor hwn o Lywodraeth.**

### **1. Darparu gofal iechyd effeithiol, o ansawdd uchel a chynaliadwy**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, mynd i'r afael â stigma ym maes iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno presgripsiynu cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Gweithredu ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad, gan sicrhau nad oes stigma ynghlwm wrth faterion iechyd meddwl
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl
- Ymgysylltu â'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig ar gyfer Cymru gyfan ar gyfer presgripsiynu cymdeithasol, ac, yn benodol, gweithio i nodi meysydd lle gallai'r Amgueddfa gefnogi rhagnodi cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi lles.

### **2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed**

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, gan gefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddir helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrion, a dylech ystyried sut y gallwch wella eich cefnogaeth i bobl mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Sicrhau y gall yr ystod ehangaf o grwpiau sy'n agored i niwed ymgysylltu â diwylliant ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig a'r rhai mewn cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol i elwa ar ddiwylliant;
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Ystyried y cyfleoedd rydych chi'n eu cynnig ar hyn o bryd i blant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal a sut y gellid eu gwella;
- Adolygwch eich cefnogaeth bresennol i'r gymuned B / byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at wella'r gwasanaethau hyn yn barhaus.

### **3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol**

Gan gyd-fynd â chryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy Warant Pobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Darparu ystod newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora a dylent gyd-fynd â'r Warant Person Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged o 30% o leiaf ar gyfer gweithio gartref, yn seiliedig ar ddull cyfunol sy'n deg;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol;
- Ceisio cynyddu ei gynaliadwyedd ariannol, wedi'i gefnogi gan weithgarwch cynhyrchu incwm priodol;
- Adeiladu a chryfhau partneriaethau lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol er budd Amgueddfa Cymru, economi Cymru a phobl Cymru.

### **4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio**

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilwaith digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i ail-ysgogi ein cymunedau.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru o 45% o deithiau yn cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Adolygwch eich gweithgarwch digidol cyfredol ar ôl i ymgysylltu digidol gyflymu'n ddiweddar yn ystod Covid-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o arfer gorau o fewn eich sefydliad eich hun a chan eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020-21.

### **5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn**

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Canolbwyntio ar leihau gwastraff ar draws y sefydliad cyfan a gweithio i gyflawni targedau dim gwastraff a thuag at ddiddymu'r defnydd o blastigau untro mwy cyffredin;

- Caffael cynhyrchion carbon isel;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod effaith bioamrywiaeth yn cael ei hystyried yn briodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau;
- Gweithio gyda chyrrff fel WRAP Cymru a'r Ymddiriedolaeth Garbon i lywio penderfyniadau polisi.

## **6. Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi**

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau i ddysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Ystyried sut y gallai diwygio'r diwrnod ysgol a'r flwyddyn ysgol effeithio ar ei wasanaethau addysg;
- Adeiladu ar eich cysylltiad llwyddiannus â'r Haf o Hwyl yn 2021 drwy ystyried sut y gallech gefnogi rhaglen cyfoethogi gwyliau ysgol;
- Cefnogi'r cwricwlwm newydd yng Nghymru;
- Datblygu rhaglenni sgiliau a chyflogadwyedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol, gan annog pobl ifanc i'r sector;
- Sefydlu cyfleoedd prentisiaeth a gwirfoddoli i gefnogi a datblygu gweithlu'r genhedlaeth nesaf;
- Cynnal eich statws IRO a gweithio i ddenu cyllid ymchwil mewn partneriaeth â sefydliadau addysg uwch.

## **7. Dathlu amrywiaeth a symud i ddileu anghydraddoldeb o bob math**

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth ddathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Ystyried sut mae llywodraethu'r Amgueddfa yn cefnogi egwyddorion ['Adlewyrchu Cymru wrth Redeg Cymru'](#) a symud i fynd i'r afael ar frys ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt – rhaid i hyn gynnwys gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel Bwrdd;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol, gan ystyried sut y bydd Amgueddfa Cymru yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni Cymru wrth-hiliol;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu LGBTQ;
- Mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru, datblygu a chyflwyno Cynllun Gweithredu gan fwrw ymlaen ag argymhellion priodol a wnaed yn y tri adroddiad ehangu ymgysylltu a gyhoeddwyd ym mis Awst 2021. Dylid gwneud y gwaith hwn ar y cyd â chymunedau.
- Mynd i'r afael ag unrhyw fylchau cyflog sy'n weddill yn seiliedig ar ryw, cyfeiriadedd rhywiol, ethnigrwydd, anabledd, a mathau eraill o wahaniaethu a

allai fodoli yn eich sefydliadau, a mynd i'r afael ar frys ag unrhyw wahaniaethau cyflog parhaus;

- Sicrhau bod hanesion a diwylliannau ein cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan Amgueddfa Cymru a'i phartneriaid cyflawni;
- Parhau i gryfhau partneriaethau gyda sefydliadau gwirfoddol ar draws ystod eich cyfrifoldebau;
- Gweithio gyda'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig;
- Gwella ymgysylltiad yr Amgueddfa â chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol.

## **8. Gwthio ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu**

Mae cyrff a noddir gan gelfyddydau, diwylliant a chwaraeon Llywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol o ran ehangu mynediad i'n treftadaeth, harneisio creadigrwydd, a datblygu gallu pobl Cymru ym maes chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich lle priodol ar lwyfan y byd, ac mae eich rôl wrth gyflwyno Cymru i'r byd yr un mor bwysig. Rydych hefyd yn bartner allweddol wrth gefnogi ein hymrwymiad i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru, ddatblygu a sefydlu'r Oriol Gelf Gyfoes Genedlaethol;
- Cydweithio ag Amgueddfa Wrecsam i gefnogi datblygiad Amgueddfa Bêl-droed Cymru;
- Datblygu Amgueddfa Gogledd Cymru ar safle Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, gydag ymgynghoriad llawn mewn perthynas ag effaith y datblygiad ar amgueddfeydd lleol ar draws gogledd Cymru;
- Datblygu arlwy twristiaeth ddiwylliannol Cymru ar safleoedd yr Amgueddfa, gan sicrhau profiadau ymwelwyr effeithiol mewn mannau cyhoeddus deniadol;
- Sicrhau bod yr Amgueddfa yn gyrchfan i ymwelwyr sy'n ystyriol o deuluoedd;
- Sicrhau bod yr Amgueddfa'n darparu rhaglen addysg gynhwysfawr a ddwyieithog;
- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, a thrwy greu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu;
- Gweithio mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol;
- Datblygu cynllun hirdymor ar gyfer gofalu am adeiladau a chasgliadau eiconig yr Amgueddfa a'u cynnal, gan gynnwys cynllun strategol ar gyfer cyfleusterau storio priodol i gasgliadau cynyddol yr Amgueddfa.
- Cefnogi datblygu a gweithredu strategaeth ddiwylliant newydd i Gymru.

## **9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd hyd yn oed gwell i fyw a gweithio ynddynt**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gefnogi ein partneriaid mewn llywodraeth leol, ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at sut y mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau cyfnewid cymdeithasol, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Gwella ymwybyddiaeth o'r casgliad cenedlaethol, mynediad ato ac ymgysylltu ag ef drwy gynllun benthyca cynhwysfawr i orielau, amgueddfeydd a chymunedau ledled Cymru;
- Gweithio gyda thîm amgueddfeydd yr is-adran Diwylliant a Chwaraeon a Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau Celf Cymru i ddatblygu strategaeth ar gyfer gweithio gyda'r sector amgueddfeydd lleol, gan gwmpasu rhannu arfer da ar y cyd, datblygu sgiliau, mynediad i'r casgliad cenedlaethol ac at arbenigedd Amgueddfa Cymru, a chydweithio ar bartneriaethau cydweithredol a chymunedol;
- Parhau i ddatblygu rhaglen wirfoddolwyr yr Amgueddfa, gan gynnwys gwirfoddoli digidol.

## **10. Arwain Cymru mewn sgwrs ddinesig genedlaethol am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan y byd**

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd perthnasoedd byd-eang Cymru, o ddatlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu rhyngwladoldeb.

Mae gan Amgueddfa Cymru rôl bwysig i'w chwarae wrth gyflwyno Cymru i'r byd.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Datblygu partneriaethau diwylliannol ac ymchwil rhyngwladol sy'n dod â budd i Gymru, annog ymgysylltu â hanesion amrywiol, a gwella proffil rhyngwladol Cymru;
- Ystyried cyfleoedd ar gyfer rhaglenni cyfnewid dysgu;
- Sicrhau'r defnydd gorau o dechnoleg ddigidol, digideiddio a digwyddiadau digidol fel ffordd o alluogi ymgysylltu ledled y byd â diwylliant Cymru;
- Ymgysylltu â'r diaspora Cymreig.



## **ATODIAD B: Y Cyd-destun Strategol**

### **Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill**

Yn ogystal â'r hyn y gellir ei gyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith Amgueddfa Cymru hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru a'u cyflawni yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor hwn o Lywodraeth.

### **Cymru Wyrddach**

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei chynllun Sero Net Cymru Gyfan: [Gweithio Gyda'n Gilydd i Gyrraedd Sero Net](#) (2021-2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd o ran darparu Cymru Sero Net. Er mwyn cefnogi'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw Adrodd Sero Net y Sector Cyhoeddus](#) a bydd map Llwybr y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen i ni hefyd feithrin gwydnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd ei drydydd Aseiad Risg newid yn yr Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd i'r amgylchedd, cymunedau a busnesau sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r chyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ['Y Tu Hwnt i Ailgylchu – strategaeth i wireddu'r economi gylchol yng Nghymru'](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050 ac ar gyfer gwneud defnyddio adnoddau'n effeithlon yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol.

### **Cymru Decach**

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau'r tegwch mwyaf posibl i bawb a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel o gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol (REAP) newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LGBTQ+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Fe'u cynlluniwyd i sicrhau newid parhaus yn y

tymor byr, canolog a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol i gyflawni'r amcanion a nodir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned B/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd yn ymrwmo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i ymgysylltu â diwylliant a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwmo i estyn allan at grwpiau agored i niwed Cymru ac ymgysylltu â hwy, gan sicrhau bod Cymru'n genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd ac anabledd fod yn rhwystr rhag cymryd rhan. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson a dylent fod yn enghreifftiau o arfer da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol.

## **Cymru Iachach**

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles cenedl. Felly, rhaid i gyfranogiad barhau i fod yn faes ffocws. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i fynegi'r cysylltiad rhwng eich gwaith a iechyd a lles pobl Cymru.

## **Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol**

**Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor newydd hwn o lywodraeth.

Mae ein **Cynllun Gweithredu Economaidd** yn seiliedig ar yr egwyddor o fuddsoddi cyhoeddus gyda phwrpas cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n cael buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni gwarant y person ifanc ac addewid o greu 125,000 o brentisiaethau pob oed. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warrant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol tymor y llywodraeth.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn pileri'r cynllun hwn.

Nod ein **Contract Diwylliannol yw sicrhau bod gan gyllid cyhoeddus ar gyfer diwylliant a** chreadigrwydd ddibenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd. Wrth wraidd y Contract Diwylliannol mae pedwar hymrwymiad gan gynnwys gwella

amrywiaeth byrddau, gweithlu a rhaglenni gwaith sefydliadau ochr yn ochr â chyfleoedd cynyddol i artistiaid unigol a gweithwyr llawrydd creadigol.

Mae [Strategaeth Rhyngwladol](#) Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n perthnasoedd rhyngwladol â blaenoriaeth. Dylai cyrff a noddir gan Ddiwylliant, y Celfyddydau a Chwaraeon weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor hwn o lywodraeth i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu Cymru i sefyll allan ar lwyfan y byd.

Dylai gweithio gyda'r diaspora Cymreig a chyda partneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol cyffredin gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae Amgueddfa Cymru yn bartner pwysig o ran twristiaeth yng Nghymru. Mae datblygu'r cynnig twristiaeth diwylliannol yn parhau i fod yn flaenoriaeth a dylid adlewyrchu '[Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer yr economi ymwelwyr 2020-2025](#)' yn eich cynllunio busnes, ac fe'ch anogaf i greu a chynnal cysylltiadau cryf â thîm datblygu twristiaeth Llywodraeth Cymru wrth hyrwyddo'r maes gwaith hwn.

## **Yr Iaith Gymraeg**

Mae [strategaeth Gymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn faes ffocws yn ein hymdrechion i gyrraedd y nod llesiant o gael iaith Gymraeg ffyniannus, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Gymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg gael ei gwreiddio'n drwyadl ym mhopeth a wnewch, gan ddathlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn hysbys yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, a byddwn yn diweddarau rhaglen waith Gymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth, ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Gymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.

## **Strategaeth ddiwylliannol**

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei gyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgarwch cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru newydd hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, gan gysylltu penderfyniadau ar fuddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Disgwylir y bydd derbynwyr grantiau cyfalaf yn darparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.

## **Strategaeth Ddigidol i Gymru**

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewid gwasanaethau cyhoeddus yn wirioneddol ddigidol ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi sicrhau bod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein cyn belled ag y bo modd, ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Nodwch gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector treftadaeth ddiwylliannol ar fentrau digidol i hyrwyddo defnydd o'ch casgliadau a'ch adnoddau ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.

Dawn Bowden AS/MS  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip  
Deputy Minister for Arts and Sport, and Chief Whip



Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

Mr Phil George  
Cadeirydd - Cyngor Celfyddydau Cymru  
Bute Place  
Caerdydd CF10 5AL

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Phil,

### **Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Cyngor Celfyddydau Cymru**

Hoffwn ddiolch i Gyngor Celfyddydau Cymru am y gwaith pwysig y mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig Covid-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhortffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a gwydnwch yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni symud yn awr i sicrhau bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn cefnogi adferiad ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan. Er gwaethaf yr heriau difrifol iawn y mae wedi'u cyflwyno, mae cyfle i ni geisio'r dysgu cadarnhaol o Covid-19, a chynnal y momentwm a gyflawnwyd ar y mynediad gwell i'r celfyddydau drwy ddigido, technolegau digidol newydd a digwyddiadau digidol.

Fel corff Siarter Frenhinol a sefydliad elusennol, rwy'n cydnabod bod yn rhaid i Gyngor y Celfyddydau barhau i weithredu yn unol ag ystod o gyfrifoldebau a ddiffiniwyd yn gyfreithiol. Mae'r rhain yn cyd-fynd â'ch cyfrifoldebau fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'i hymrwymadau i bobl Cymru. Yn gyfnewid am y cyllid cymorth grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i Gyngor Celfyddydau Cymru ystyried sut y gall gyflawni ei amcanion mewn ffordd sy'n gyson â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Dylai ein nodau a rennir gynnwys:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad i bawb;
- Hyrwyddo lechyd a Llesiant;
- Creu cyfleoedd i bobl ifanc; a
- Chyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A, rwyf wedi amlinellu'r meysydd lle rwy'n teimlo y gall Cyngor Celfyddydau Cymru gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld yn Atodiad B.

Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig er mwyn cyflawni ein nod o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu. Yr wyf yn argyhoeddedig y gallai'r cyrff a noddir o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy drwy gydweithio, ac fe'ch anogaf i gydweithio fel arweinwyr diwylliannol i wneud y mwyaf o'ch effaith.

Hoffwn eich atgoffa o'ch dyletswydd gyfreithiol o dan [Fesur Plant a Theuluoedd \(Cymru\) 2010](#). O dan Ran 1, mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i chi gyhoeddi amcanion tlodi plant fel rhan o strategaeth ar gyfer cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Hoffwn ichi feddwl am gamau gweithredu sy'n cefnogi lles plant a phobl ifanc sy'n byw mewn tlodi, a'ch annog i ystyried cyfleoedd i gyflawni eich rhwymedigaethau cyfreithiol o dan y ddyletswydd o fewn eich prosesau sefydliadol presennol.

Bydd Cyngor Celfyddydau Cymru yn bartner cyflawni allweddol ar gyfer nifer o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu; buddsoddi mewn theatrau, Theatr Clwyd a datblygu a sefydlu'r Oriol Gelf Gyfoes Genedlaethol. Edrychaf ymlaen at gael eich cefnogaeth a'ch arbenigedd gwerthfawr wrth fwrw ymlaen â'r ymrwymadau hyn.

Mae Adolygiad Buddsoddi Cyngor Celfyddydau Cymru yn ddarn allweddol o waith y bwriedir ei wneud yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth. Yr wyf yn cydnabod y bydd yr Adolygiad yn sicr o fod yn heriol, yn bennaf oherwydd bydd pandemig Covid-19 wedi effeithio'n andwyol ar lawer o sefydliadau yn y portffolio presennol. Dylai adeiladu portffolio bywiog sy'n hyfyw yn ariannol fod yn amcan allweddol. Gofynnaf ichi sicrhau bod y portffolio newydd yn adlewyrchu amrywiaeth y Gymru gyfoes yn llawn a bod proses yr Adolygiad Buddsoddi yn sicrhau bod tegwch, cydraddoldeb ac amrywiaeth wrth wraidd hynny.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith sy'n sail i'r berthynas rhwng Cyngor Celfyddydau Cymru a Llywodraeth Cymru, dylech symud yn awr i adolygu eich cynlluniau busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn a'i atodiadau.

Mae'r angen i Gyngor Celfyddydau Cymru weithredu'n annibynnol o ddydd i ddydd yn glir, a'm bwriad yw y bydd ein perthynas yn parhau i fod yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y cyd, ac ar gyfathrebu agored a gonest.

Mae llawer i'w wneud, ond yr wyf yn argyhoeddedig y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir,



**Dawn Bowden AS/MS**

**Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip**

cc Rebecca Nelson, Swyddog Cyfrifyddu Dros Dro, Cyngor Celfyddydau Cymru

## **Atodiad A: Y prif amcanion y bydd angen eu cyflawni**

**Ar gyfer pob un o'r prif gyflawniadau hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i benderfynu, a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn y flwyddyn ariannol 2022-23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor hwn o Lywodraeth.**

### **1. Darparu gofal iechyd effeithiol, o ansawdd uchel a chynaliadwy**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, mynd i'r afael â stigma ym maes iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno rhagnodi cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Weithredu ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad, gan sicrhau nad oes stigma ynghlwm wrth faterion iechyd meddwl;
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl;
- Parhau i ymgysylltu â'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig ar gyfer Cymru gyfan ar gyfer presgripsiynu cymdeithasol, ac, yn benodol, gwaith i nodi meysydd lle gallai'r Cyngor gefnogi presgripsiynu cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi lles;
- Datblygu eich perthynas ymhellach â Chyddfederasiwn GIG Cymru a Byrddau Iechyd Lleol yng Nghymru i hyrwyddo cyfleoedd i'r celfyddydau gyfrannu at iechyd a lles.

### **2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed**

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, a chefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddur helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrlon, a rhaid iddynt ystyried sut y gallant wella eu cefnogaeth i'r bobl hynny sydd mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Sicrhau y gall yr ystod ehangaf o grwpiau sy'n agored i niwed ymgysylltu â'r celfyddydau yng Nghymru ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig a'r rhai mewn cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol i elwa o'r celfyddydau;
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Ystyried y cyfleoedd rydych chi'n eu cynnig ar hyn o bryd i blant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal a sut y gellid eu gwella;

- Adolygwch eich cefnogaeth bresennol i gymunedau B/byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at wella'r gwasanaethau hyn yn barhaus.

### **3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol**

Gan gyd-fynd â chryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy Warrant Pobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Adeiladu ar y Contract Economaidd i ddatblygu'r Contract Diwylliannol, gan alluogi gwaith teg, cynhwysiant a chynaliadwyedd;
- Darparu ystod newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora a dylent gyd-fynd â'r Warrant Person Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged o 30% o leiaf ar gyfer gweithio gartref, yn seiliedig ar ddull cyfunol sy'n deg ;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol;
- Adeiladu a chryfhau partneriaethau lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol er budd Cyngor Celfyddydau Cymru, economi Cymru a phobl Cymru.

### **4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio**

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilwaith digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i ail-ysgogi ein cymunedau.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru o 45% o deithiau sy'n cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Adolygwch eich gweithgarwch digidol cyfredol ar ôl cyflymu gweithgarwch digidol yn ddiweddar yn ystod Covid-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o arfer gorau o fewn eich sefydliad a chan sefydliadau eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020-21.



## **5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn**

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Canolbwyntio ar leihau gwastraff ar draws y sefydliad cyfan a gweithio i gyflawni targedau dim gwastraff a thuag at ddiddymu'r defnydd o blastigau untro sy'n fwy cyffredin;
- Gweithio gyda sefydliadau rydych yn eu hariannu i hyrwyddo'r defnydd o gynwysyddion ailgylchu ar wahân ar gyfer gwastraff bwyd, papur a cherdyn, metel a phlastig, gwydr, tecstilau ac offer electronig a thrydanol gwastraff bach mewn lleoliadau;
- Diddymu'r defnydd o blastigau untro mwy cyffredin;
- Caffael cynhyrchion carbon isel;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod effaith bioamrywiaeth yn cael ei hystyried yn briodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau;
- Gweithio gyda chyrrff fel WRAP Cymru a'r Ymddiriedolaeth Garbon i lywio penderfyniadau polisi.

## **6. Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi**

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau i ddysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ymestyn a datblygu'r rhaglen Dysgu Creadigol drwy'r Celfyddydau;
- Ystyried sut y gallai diwygio'r diwrnod ysgol a'r flwyddyn ysgol effeithio ar eich gwasanaethau addysg ac ar eich aelodau yn y Portffolio Celfyddydol;
- Adeiladu ar eich cysylltiad llwyddiannus â'r Haf o Hwyl yn 2021 drwy ystyried sut y gallech gefnogi rhaglen cyfoethogi gwyliau ysgol;
- Cefnogi'r cwricwlwm newydd yng Nghymru;
- Datblygu rhaglenni sgiliau a chyflogadwyedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol, gan annog pobl ifanc i'r sector;
- Sefydlu prentisiaethau a chyfleoedd gwirfoddoli i gefnogi a datblygu gweithlu'r genhedlaeth nesaf.

## **7. Dathlu amrywiaeth a symud i ddileu anghydraddoldeb o bob math**

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth ddathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Ystyried sut mae llywodraethu Cyngor y Celfyddydau yn cefnogi egwyddorion '[Adlewyrchu Cymru yn Rhedeg Cymru](#)' a symud i fynd i'r afael ar frys ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt – rhaid i hyn gynnwys gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel Bwrdd;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol, gan ystyried sut y bydd Cyngor Celfyddydau Cymru yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni Cymru wrth-hiliol;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu LGBTQ;
- Mewn partneriaeth ag Amgueddfa Cymru, datblygu a chyflwyno Cynllun Gweithredu gan fwrw ymlaen ag argymhellion priodol a wnaed yn y tri adroddiad ehangu ymgysylltu a gyhoeddwyd ym mis Awst 2021. Dylid gwneud y gwaith hwn ar y cyd â chymunedau.
- Mynd i'r afael ag unrhyw fylchau cyflog sy'n weddill yn seiliedig ar ryw, cyfeiriadedd rhywiol, ethnigrwydd, anabledd, a mathau eraill o wahaniaethu a allai fodoli yn eich sefydliad, a mynd i'r afael ar frys ag unrhyw wahaniaethau cyflog parhaus;
- Sicrhau bod hanesion a diwyllianau ein cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan Gyngor Celfyddydau Cymru a'i bartneriaid cyflawni;
- Parhau i gryfhau eich partneriaethau gyda sefydliadau gwirfoddol ar draws ystod eich cyfrifoldebau;
- Gweithio gyda'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig;
- Gwella ymgysylltiad Cyngor Celfyddydau Cymru â chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol.

## **8. Gwthio ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu**

Mae cyrff a noddir gan gelfyddydau, diwylliant a chwaraeon Llywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol o ran ehangu mynediad i'n treftadaeth, harneisio creadigrwydd, a datblygu gallu pobl Cymru ym maes chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich lle priodol ar lwyfan y byd, ac mae eich rôl wrth gyflwyno Cymru i'r byd yr un mor bwysig. Rydych hefyd yn bartneriaid allweddol wrth gefnogi ein hymrwymiad i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Hyrwyddo ymrwymiad y Rhaglen Lywodraethu i fuddsoddi yn ein theatrau, gan gynnwys Theatr Clwyd;

- Mewn partneriaeth ag Amgueddfa Cymru, datblygu a sefydlu'r Oriol Gelf Gyfoes Genedlaethol;
- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, a thrwy greu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu;
- Gweithio mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol;
- Cyfrannu at ddatblygu arlwy twristiaeth ddiwylliannol Cymru, gan helpu i greu profiadau ymwelwyr effeithiol mewn mannau cyhoeddus deniadol.
- Cefnogi datblygu a gweithredu strategaeth ddiwylliant newydd i Gymru.

## **9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi hyd yn oed yn lleoedd gwell i fyw a gweithio ynddynt**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gefnogi ein partneriaid mewn llywodraeth leol, ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at sut y mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau cyfnewid cymdeithasol, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Weithio gyda chymunedau lleol, grwpiau, unigolion a'r sectorau creadigol i rannu arfer da a datblygu sgiliau;
- Gweithio gyda chymunedau lleol, grwpiau, unigolion a'r sectorau creadigol i sefydlu rhwydweithiau newydd a chryf ledled Cymru;
- Gweithio gyda chymunedau lleol, grwpiau, unigolion a sectorau creadigol ledled Cymru i alluogi mynediad i'r Celfyddydau.

## **10. Arwain Cymru mewn sgwrs ddinesig genedlaethol am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan y byd**

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd perthnasoedd byd-eang Cymru, o ddatlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu rhyngwladoldeb.

Mae gan Gyngor Celfyddydau Cymru rôl bwysig i'w chwarae wrth gyflwyno Cymru i'r byd.

Hoffwn i Gyngor Celfyddydau Cymru:

- Datblygu partneriaethau diwylliannol rhyngwladol sy'n dod â budd i Gymru, annog ymgysylltu â hanesion amrywiol, a gwella proffil rhyngwladol Cymru;
- Ystyried cyfleoedd ar gyfer rhaglenni cyfnewid dysgu;
- Sicrhau'r defnydd gorau o dechnoleg ddigidol, digideiddio a digwyddiadau digidol fel ffordd o alluogi ymgysylltu ledled y byd â chelfyddydau a diwylliant Cymru;
- Ymgysylltu â'r diaspora Cymreig.

## Atodiad B: Y Cyd-destun Strategol

### Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill

Yn ogystal â'r hyn y gellir ei gyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith Cyngor Celfyddydau Cymru hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru a'u cyflawni yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor hwn o Lywodraeth.

### Cymru Wyrddach

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei chynllun Sero Net Cymru Gyfan: [Gweithio Gyda'n Gilydd i Gyrraedd Sero Net](#) (2021-2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd o ran darparu Cymru Sero Net. Er mwyn cefnogi'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw Adrodd Sero Net y Sector Cyhoeddus](#) a bydd map Llwybr y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen i ni hefyd feithrin gwydnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd ei drydydd Aseiad Risg newid yn yr Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd i'r amgylchedd, cymunedau a busnesau sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r chyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ['Beyond Recycling – strategaeth i wireddu'r economi gylchol yng Nghymru'](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050 ac ar gyfer gwneud effeithlonrwydd adnoddau yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol.

### Cymru Decach

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau'r tegwch mwyaf posibl i bawb a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel o gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol (REAP) newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LGBTQ+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Fe'u cynlluniwyd i sicrhau newid parhaus yn y tymor byr, canolig a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol i gyflawni'r amcanion a nodir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned D/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd yn ymrwymo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i ymgysylltu â'r celfyddydau a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwymo i estyn allan at grwpiau agored i niwed Cymru ac ymgysylltu â hwy, gan sicrhau bod Cymru'n genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd ac anabledd fod yn rhwystr rhag cymryd rhan. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson a dylent fod yn enghreifftiau o arfer da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol, gyda Chyngor Celfyddydau Cymru yn cymryd cyfrifoldeb clir dros sicrhau y gall grwpiau agored i niwed ymgysylltu'n briodol â'r celfyddydau yng Nghymru.

## **Cymru Iachach**

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles cenedl. Felly, rhaid i gyfranogiad barhau i fod yn faes ffocws. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i fynegi'r cysylltiad rhwng eich gwaith ac iechyd a lles pobl Cymru.

## **Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol**

**Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor newydd hwn o lywodraeth.

Mae ein **Cynllun Gweithredu Economaidd yn seiliedig ar yr egwyddor o fuddsoddi cyhoeddus gyda phwrpas** cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n cael buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni gwarant y person ifanc ac addewid o greu 125,000 o brentisiaethau pob oed. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warrant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol tymor y llywodraeth.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn pileri'r cynllun hwn.

Nod ein **Contract Diwylliannol yw sicrhau bod gan gyllid cyhoeddus ar gyfer y celfyddydau** ddibenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd. Wrth wraidd y Contract Diwylliannol mae pedwar hymrwymiad gan gynnwys gwella amrywiaeth

byrddau, gweithlu a rhaglenni gwaith sefydliadau ochr yn ochr â chyfleoedd cynyddol i artistiaid unigol a gweithwyr llawrydd creadigol. Yr wyf yn ymwybodol eich bod yn gweithio gyda Cymru Greadigol ar hyn o bryd i ddatblygu manylion y Contract Diwylliannol ac fe'ch anogaf i adlewyrchu hyn yn eich cyllid ar gyfer y sector celfyddydau yn y dyfodol.

Mae [Strategaeth Rhyngwladol](#) Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n perthnasoedd rhyngwladol â blaenoriaeth. Mae gwaith pwysig eisoes yn cael ei wneud drwy'r cytundeb lefel gwasanaeth presennol rhwng eich tîm rhyngwladol, Celfyddydau Rhyngwladol Cymru, a Llywodraeth Cymru. Dylech barhau i weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor hwn o lywodraeth i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu Cymru i sefyll allan ar lwyfan y byd.

Dylai gweithio gyda'r diaspora Cymreig a chyda phartneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol cydfuddiannol gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae Cyngor Celfyddydau Cymru yn bartner pwysig o ran twristiaeth Cymru. Mae tyfu'r cynnig twristiaeth ddiwylliannol yn parhau i fod yn flaenoriaeth a dylid adlewyrchu '[Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer yr economi ymwelwyr 2020-2025](#)' yn eich cynllunio busnes, ac fe'ch anogaf i greu a chynnal cysylltiadau cryf â thîm datblygu twristiaeth Llywodraeth Cymru wrth hyrwyddo'r maes gwaith hwn.

## **Yr Iaith Gymraeg**

Mae [strategaeth Gymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn faes ffocws yn ein hymdrechion i gyrraedd y nod llesiant o gael iaith Gymraeg ffyniannus, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Gymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg gael ei gwreiddio'n drwyadl ym mhopeth a wnewch, gan ddatlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn hysbys yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, a byddwn yn diweddarw rhaglen waith Gymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth, ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Gymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.

Yr wyf yn ymwybodol bod Cyngor y Celfyddydau wedi cynhyrchu Cynllun Gweithredu'r Gymraeg mewn ymateb i ymchwil mapio cynharach a gomisiynwyd gennych. Byddem yn eich annog i sicrhau bod gweithredu'r Cynllun Gweithredu yn cyd-fynd ag amcanion Llywodraeth Cymru yn y maes hwn ac yn eu cefnogi.

## **Strategaeth ddiwylliannol**

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei gyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgarwch cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru newydd hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, gan gysylltu penderfyniadau ar fuddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Ein disgwyliad yw y bydd derbynwyr grantiau cyfalaf yn darparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.

### **Strategaeth Ddigidol i Gymru**

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewid gwasanaethau cyhoeddus yn wirioneddol ddigidol ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Nodwch gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector celfyddydau ar fentrau digidol i hyrwyddo ymgysylltiad â'r celfyddydau ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.

Dawn Bowden AS/MS  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip  
Deputy Minister for Arts and Sport, and Chief Whip



Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

Mr Ashok Ahir  
Llywydd Dros Dro - Llyfrgell Genedlaethol Cymru  
Ffordd Penglais  
Aberystwyth  
SY23 3BU  
Rhagfyr 2021

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Ashok

### **Llythyr Cylch Gwaith ar gyfer Tymor Llywodraethu Llyfrgell Genedlaethol Cymru**

Hoffwn ddiolch i Lyfrgell Genedlaethol Cymru am y gwaith pwysig mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig COVID-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhortffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a chadernid yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni fynd ati yn awr i sicrhau bod buddsoddiadau Llywodraeth Cymru yn cefnogi ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan i adfer o COVID-19. Er gwaethaf yr heriau difrifol iawn o ganlyniad i COVID-19, mae cyfle inni ddysgu gwarsi cadarnhaol a chynnal y momentwm rydym wedi'i fagu mewn perthynas â mynediad gwell at ddiwylliant drwy ddigideiddio, technolegau digidol newydd a digwyddiadau digidol.

Rwy'n disgwyl i'r Llyfrgell barhau i gyflawni'r cyfrifoldebau statudol a nodir yn eich Siarter Frenhinol, gan weithredu fel yr unig lyfrgell adneuo gyfreithiol yng Nghymru, a chynnal statws y Llyfrgell fel Man Adneuo ar gyfer cofnodion cyhoeddus a Gwasanaeth Archifau Achrededig. Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'i hymrwymiaadau i bobl Cymru. Yn gyfnewid am y cyllid cymorth grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i Lyfrgell Genedlaethol Cymru ystyried sut y gall gyflawni ei hamcanion mewn ffordd sy'n cydfynd â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Isod mae'r nodau y dylem eu rhannu:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob math o anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad ar gyfer pawb;
- Hyrwyddo lechyd a Llesiant;
- Creu cyfleoedd ar gyfer pobl ifanc;
- Chyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A rwyf wedi amlinellu meysydd lle rwy'n teimlo y gall Llyfrgell Genedlaethol Cymru gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru yn Atodiad B.



Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig wrth gyflawni ein nodau cyffredin. Rwy'n gwbl sicr y gallai'r cyrff a noddir o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy drwy gydweithio, a hoffwn eich annog i weithio gyda'ch gilydd fel arweinwyr diwylliannol i sicrhau eich bod yn cael yr effaith fwyaf posibl.

Mae ehangu mynediad a chyfranogiad, gwella'r ffordd mae incwm yn cael ei gynhyrchu a chynnal sefydlogrwydd ariannol y Llyfrgell yn ddisgwyliadau sylfaenol. Rwy'n teimlo'n gryf iawn y dylai Llyfrgell Genedlaethol Cymru wneud mwy na dim ond adlewyrchu Cymru gyfoes – dylai fod yn ganolog iddi.

Dylech barhau i weithredu argymhellion yr Adolygiad wedi'i Deilwra a gwaith i gwblhau'r rhaglen hon o weithgareddau yn gynnwys yn ystod y tymor llywodraethu hwn. Rhaid i ddarparu'r Archif Ddarlledu Genedlaethol a sicrhau bod pobl Cymru yn gallu defnyddio ei gynnwys hefyd fod yn ffocws allweddol.

Hoffwn eich atgoffa o'ch dyletswydd gyfreithiol o dan [Fesur Plant a Theuluoedd \(Cymru\) 2010](#). O dan Ran 1, mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i chi gyhoeddi amcanion i fynd i'r afael â thlodi plant fel rhan o strategaeth ar gyfer cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Hoffwn i chi feddwl am gamau gweithredu sy'n cefnogi lles plant a phobl ifanc sy'n byw mewn tlodi, a'ch annog i ystyried cyfleoedd i gyflawni eich rhwymedigaethau cyfreithiol o dan y ddyletswydd o fewn prosesau presennol eich sefydliad.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith, sy'n sail i'r berthynas rhwng Llyfrgell Genedlaethol Cymru a Llywodraeth Cymru, dylech fynd ati yn awr i adolygu eich cynlluniau busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn a'i atodiadau.

Mae'r angen i Lyfrgell Genedlaethol Cymru weithredu'n annibynnol o ddydd i ddydd yn glir, a'm bwriad yw y bydd ein perthynas yn parhau i fod yn seiliedig ar barchu ac ymddiried yn ein gilydd, ac ar gyfathrebu agored a gonest.

Mae llawer i'w wneud, ond rwy'n gwbl sicr y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir,



**Dawn Bowden AS**  
**Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip**

Copi at Pedr ap Llwyd

## **ATODIAD A: Y Prif Amcanion y bydd angen eu cyflawni**

**Ar gyfer pob un o'r prif amcanion hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i nodi a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn blwyddyn ariannol 2022–23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor llywodraethu hwn.**

### **1. Darparu gofal iechyd effeithiol, cynaliadwy o ansawdd uchel**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth ar gyfer iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, cael gwared ar y stigma sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i sefydlu rhagnodi cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Rhoi ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad ar waith, gan sicrhau nad oes stigma yn gysylltiedig â phroblemau iechyd meddwl;
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl;
- Cyfrannu at y gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig i Gymru gyfan ar gyfer rhagnodi cymdeithasol ac, yn benodol, gweithio i nodi meysydd lle y gallai'r Llyfrgell gefnogi rhagnodi cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi lles.

### **2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed**

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, gan gefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddur helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrlon, a dylech ystyried sut y gallwch wella eich cymorth ar gyfer pobl mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Sicrhau y gall yr amrediad ehangaf o grwpiau agored i niwed gyfranogi yn niwylliant Cymru ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig, a'r rhai mewn cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, i elwa ar y gwasanaethau a gynigir gennych;
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Ystyried y cyfleoedd rydych yn eu cynnig ar hyn o bryd i blant sy'n derbyn gofal a phlant sydd wedi gadael gofal a sut y gellid eu gwella;
- Adolygu eich cymorth presennol ar gyfer cymunedau B/byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at wella'r gwasanaethau hyn yn barhaus.

### **3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol**

Gan gyd-fynd â'r gwaith o gryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy'r Warrant i Bobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Darparu amrediad newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora, a dylent gyd-fynd â'r Warrant i Bobl Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged i weld o leiaf 30% o'ch staff yn gweithio gartref, yn seiliedig ar ddull cyfunol sy'n deg ac yn gyfiawn;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol;
- Ceisio gwneud y Llyfrgell yn fwy ariannol gynaliadwy, wedi'i chefnogi gan weithgareddau cynhyrchu incwm priodol;
- Adeiladu a chryfhau partneriaethau lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol er budd Llyfrgell Genedlaethol Cymru, economi Cymru a phobl Cymru.

### **4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth inni wneud y cynnydd mwyaf posibl tuag at ddatgarboneiddio**

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilweithiau digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i roi hwb o'r newydd i'n cymunedau.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru i weld 45% o deithiau'n cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Adolygu eich gweithgareddau digidol cyfredol yn dilyn y defnydd uwch o dechnoleg ddigidol yn ddiweddar yn ystod pandemig COVID-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o'r arferion gorau o fewn eich sefydliad eich hun ac o fewn sefydliadau eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020–21. Parhau i ddatblygu gallu i guradu a chadw deunyddiau digidol-anedig.

## **5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a'r argyfwng natur ym mhopeth rydym yn ei wneud**

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Canolbwyntio ar leihau gwastraff ar draws y sefydliad cyfan, a gweithio i gyflawni targedau dim gwastraff a diddymu'r defnydd o blastigau untro, sydd yn aml yn cael eu taflu;
- Caffael cynhyrchion carbon isel;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod yr effaith ar fioamrywiaeth yn cael ei hystyried mewn modd priodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau;
- Gweithio gyda chyrrff fel WRAP Cymru a'r Ymddiriedolaeth Garbon i lywio penderfyniadau polisi mewn ymateb i'r argyfwng hinsawdd a'r argyfwng natur.

## **6. Parhau â'n rhaglen hirdymor i ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn cael eu lleihau a bod safonau'n codi**

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau ar gyfer dysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Ystyried sut y gallai diwygio'r diwrnod ysgol a'r flwyddyn ysgol effeithio ar eich gwasanaethau addysg;
- Ystyried sut y gallech gefnogi rhaglen cyfoethogi gwyliau ysgol;
- Cefnogi'r cwricwlwm newydd yng Nghymru;
- Datblygu rhaglenni sgiliau a chyflogadwyedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol, gan annog pobl ifanc i ymuno â'r sector a sicrhau y gellir rhannu sgiliau arbenigol;
- Sefydlu prentisiaethau a chyfleoedd gwirfoddoli i gefnogi a datblygu gweithlu'r genhedlaeth nesaf;
- Cefnogi ymchwilwyr a'r gymuned academiaidd.

## **7. Dathlu amrywiaeth a mynd ati i ddileu anghydraddoldeb o bob math**

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth ddathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Ystyried sut mae trefniadau llywodraethu'r Lyfrgell yn cefnogi egwyddorion '[Adlewyrchu Cymru wrth Redeg Cymru](#)', a mynd ati i fynd i'r afael ar frys ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt – rhaid i hyn gynnwys gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel Bwrdd;

- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol, gan ystyried y bydd Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn cyfrannu'n uniongyrchol at sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu LHDTTC+;
- Mynd i'r afael ag unrhyw fylchau cyflog sy'n weddill yn seiliedig ar ryw, cyfeiriadedd rhywiol, ethnigrwydd, anabledd, a mathau eraill o wahaniaethu a allai fodoli yn eich sefydliad, a mynd i'r afael ar frys ag unrhyw wahaniaethau cyflog parhaus;
- Sicrhau bod hanesion a diwylliannau ein cymunedau Du, Asiaidd a Lleiafrif Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a'i phartneriaid cyflawni;
- Parhau i gryfhau partneriaethau gyda sefydliadau gwirfoddol ar draws eich holl gyfrifoldebau;
- Gweithio gyda'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig;
- Gwella'r ffordd mae'r Llyfrgell yn ymgysylltu â chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol.

## **8. Bwrw ymlaen tuag at y targed o filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu**

Mae cyrff diwylliant a chwaraeon a noddir gan Lywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol wrth ehangu mynediad at ein treftadaeth, harneisio creadigrwydd a datblygu gallu pobl Cymru ym maes chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich priod le ar lwyfan y byd ac, yn yr un modd, mae eich rôl wrth ddangos Cymru i'r byd yn bwysig. Rydych hefyd yn bartner allweddol yn y gwaith o gefnogi ein hymrwymiad i weld miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Gweithio gydag Amgueddfa Cymru a phartneriaid allweddol eraill i hyrwyddo'r gwaith o sefydlu presenoldeb yr Oriel Gelf Gyfoes Genedlaethol yng nghanolbarth Cymru;
- Datblygu darpariaeth twristiaeth ddiwylliannol Cymru yn y Llyfrgell yn Aberystwyth ac yn ei his-ganolfannau, gan sicrhau profiadau sy'n creu argraff ar ymwelwyr, a hynny mewn mannau cyhoeddus deniadol;
- Sicrhau bod y Llyfrgell yn gyrchfan i ymwelwyr sy'n ystyriol o deuluoedd;
- Darparu'r Archif Ddarlledu Genedlaethol yn llwyddiannus a rhaglen gref a phellgyrhaeddol ar gyfer ymgysylltu â'r gymuned wedi'i chysylltiedig â'r fenter hon;
- Gwaith i ddiogelu enwau lleoedd Cymru;
- Sicrhau bod y Llyfrgell yn darparu rhaglen addysg gynhwysfawr a dwyieithog;
- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffatriol lle y gall y Gymraeg ffynnu;
- Cefnogi datblygu a gweithredu strategaeth ddiwylliant newydd i Gymru.

- Gweithio mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol;
- Datblygu cynllun hirdymor ar gyfer cynnal a gofalu am adeiladau a chasgliadau eiconig y Llyfrgell, gan gynnwys cynllun strategol ar gyfer cyfleusterau storio priodol ar gyfer casgliadau'r Llyfrgell.

## **9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd gwell byth i fyw a gweithio ynddynt**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gefnogi ein partneriaid llywodraeth leol ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at y ffordd mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau ar gyfer cymdeithasu, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Gweithio gyda llyfrgelloedd, archifau ac amgueddfeydd lleol i rannu arferion da a datblygu sgiliau;
- Gweithio gyda llyfrgelloedd, archifau ac amgueddfeydd lleol i wella a chodi ymwybyddiaeth o gyrhaeddiad y casgliadau cenedlaethol;
- Parhau i weithio gyda llyfrgelloedd lleol i ddatblygu Gwasanaeth Llyfrgell Ddigidol Cenedlaethol Cymru ymhellach;
- Gweithio i ddatblygu'r rhyngwyneb dwyieithog ar gyfer yr Hyb Archifau;
- Gweithio i wella'r rhan mae'r sector lleol yn ei chwarae ym mhlatform cyfrannu torfol y Llyfrgell Genedlaethol;
- Parhau i ddatblygu rhaglen wirfoddolwyr y Llyfrgell Genedlaethol.

## **10. Arwain Cymru mewn sgwrs genedlaethol rhwng dinasyddion am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan byd-eang**

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd cysylltiadau byd-eang Cymru, a dathlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu cydwladoldeb.

Mae gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru rôl bwysig i'w chwarae wrth hyrwyddo Cymru gerbron y byd.

Hoffwn i Lyfrgell Genedlaethol Cymru wneud y canlynol:

- Datblygu partneriaethau diwylliannol rhyngwladol sydd o fudd i Gymru, annog bobl i ymddiddori mewn hanesion amrywiol, a gwella proffil rhyngwladol y Llyfrgell a Chymru;
- Ystyried cyfleoedd ar gyfer rhaglenni cyfnewid at ddibenion dysgu;
- Sicrhau bod technoleg ddigidol, digideiddio a digwyddiadau digidol yn cael eu defnyddio yn y ffordd orau posibl, fel ffordd o alluogi pobl ledled y byd i gymryd rhan yn niwylliant Cymru;
- Ymgysylltu â'r Cymry sydd ar wasgar.

## ATODIAD B:Y Cyd-destun Strategol

### Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill

Yn ogystal â'r amcanion y bydd angen eu cyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith Llyfrgell Genedlaethol Cymru hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyflawni a chyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor llywodraethu hwn.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn yn ystod y tymor llywodraethu hwn.

### Cymru Wyrddach

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a'r argyfwng natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero-net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei Chynllun Sero-net ar gyfer Cymru Gyfan: [Gweithio gyda'n gilydd i gyrraedd sero net](#) (2021–2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd wrth sicrhau Cymru Sero-net. Er mwyn ategu'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw sector cyhoeddus Cymru ar gyfer adrodd ar garbon sero-net](#) a bydd Map Ffordd y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero-net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen inni hefyd ddatblygu ein gallu i wrthsefyll effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid Hinsawdd ei drydydd Asesiad Risg o newid yn yr Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid mewn perthynas â'r amgylchedd, cymunedau a busnesau. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r cyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y ddogfen [Mwy nag Ailgyrchu – Strategaeth i wneud economi gylchol Cymru yn realiti](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050, ac ar gyfer gwneud effeithlonrwydd adnoddau yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol.

### Cymru Decach

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau bod pawb yn cael eu trin mor deg ag y bo modd, a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel y gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor llywodraethu hwn, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LHDTTC+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Cynlluniwyd y rhain i sicrhau newid parhaus yn

y tymor byr, canolig a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol wrth gyflawni'r nodau a amlinellir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned B/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd wedi ymrwymo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i gymryd rhan mewn digwyddiadau diwylliannol a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwymo i estyn allan at grwpiau agored i niwed yng Nghymru ac ymgysylltu â nhw, gan sicrhau bod Cymru yn genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd nac anabledd fod yn rhwystr rhag cyfranogi. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson, a dylent fod yn batrymau enghreifftiol o arferion da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol, gyda Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn ysgwyddo cyfrifoldeb clir am sicrhau y gall grwpiau agored i niwed gymryd rhan mewn digwyddiadau diwylliannol yng Nghymru mewn modd priodol.

## **Cymru Iachach**

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles gwlad. Felly, rhaid inni barhau i ganolbwyntio ar gyfranogiad. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i ddangos y cysylltiad rhwng eich gwaith ac iechyd a lles pobl Cymru.

## **Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol**

**Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn parhau i fod yn sbardun pwysig ar gyfer ein blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn yn ystod y tymor llywodraethu newydd hwn.

Mae ein **Cynllun Gweithredu Economaidd** yn seiliedig ar yr egwyddor y dylai buddsoddiadau cyhoeddus fod â phwrpas cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai y mae Llywodraeth Cymru yn buddsoddi ynddynt ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau'r ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni'r Warrant i Bobl Ifanc ac addewid i greu 125,000 o brentisiaethau ar gyfer pobl o bob oedran. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warrant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol y tymor llywodraethu.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn egwyddorion y cynllun hwn.



Nod ein **Contract Diwylliannol** yw sicrhau bod gan brosiectau diwylliannol a chreadigol sy'n derbyn arian cyhoeddus ddibenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd. Wrth wraidd y Contract Diwylliannol mae pedwar ymrwymiad, gan gynnwys gwella amrywiaeth byrddau, gweithlu a rhaglenni gwaith sefydliadau, ochr yn ochr â chyfleoedd cynyddol i artistiaid unigol a gweithwyr llawrydd creadigol.

Mae [Strategaeth Ryngwladol](#) Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais â blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n cysylltiadau rhyngwladol â blaenoriaeth. Dylai cyrff Diwylliant, y Celfyddydau a Chwaraeon a noddir weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor llywodraethu hwn i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu i roi lle amlwg i Gymru ar lwyfan byd-eang.

Dylai gweithio gyda'r Cymry sydd ar wasgar a chyda phartneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol pob parti gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae'r Llyfrgell Genedlaethol yn bartner pwysig ar gyfer twristiaeth Cymru. Mae cynyddu'r hyn sydd ar gael mewn perthynas â thwristiaeth ddiwylliannol yn parhau i fod yn flaenoriaeth, a dylid adlewyrchu [Croeso i Gymru: Blaenoriaethau i'r economi ymwelwyr 2020 – 2025](#) yn eich cynlluniau busnes, a hoffwn eich annog i greu a chynnal cysylltiadau cryf â thîm datblygu twristiaeth Llywodraeth Cymru wrth datblygu'r maes gwaith hwn.

## Y Gymraeg

Mae'r strategaeth [Cymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn rhan ganolog o'n hymdrechion i gyflawni'r nod llesiant o sicrhau bod y Gymraeg ffynnu, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg fod yn rhan annatod o bopeth rydych yn ei wneud, gan ddathlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn cael eu cyhoeddi yn ystod y tymor llywodraethu hwn, a byddwn yn diweddarau rhaglen waith Cymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth. Ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle y gall y Gymraeg ffynnu.

## Strategaeth Ddiwylliannol

Yn ystod y tymor llywodraethu hwn byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd nesaf. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei chyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgareddau cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru newydd hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor llywodraethu hwn, gan gysylltu penderfyniadau ynghylch buddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Disgwylir i'r rhai sy'n derbyn grantiau cyfalaf ddarparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.

## **Strategaeth Ddigidol i Gymru**

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewidiad digidol gwirioneddol ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus, ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi roi sicrwydd bod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein cyn belled ag y bo modd, ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Gofynnir ichi nodi cyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector treftadaeth ddiwylliannol ar fentrau digidol i hyrwyddo pobl i ddefnyddio eich casgliadau a'ch adnoddau ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.



Nancy Edwards  
Cadeirydd - Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru  
Ffordd Penglais  
Aberystwyth  
SY23 3BU

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Nancy,

### **Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru**

Hoffwn ddiolch i Gomisiwn Brenhinol Henebion Cymru (y Comisiwn Brenhinol) am y gwaith pwysig y mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig Covid-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhorthffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a gwydnwch yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni symud yn awr i sicrhau bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn cefnogi adferiad ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan. Er gwaethaf yr heriau difrifol iawn y mae wedi'u cyflwyno, mae cyfle i ni geisio'r dysgu cadarnhaol o Covid-19, a chynnal y momentwm a gyflawnwyd ar y mynediad gwell i ddiwylliant drwy ddigido, technolegau digidol newydd, a digwyddiadau digidol.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'i hymrwymadau i bobl Cymru. Yn gyfnewid am y cyllid grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i'r Comisiwn Brenhinol ystyried sut y gall gyflawni ei gyfrifoldebau mewn ffordd sy'n gyson â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Dylai ein nodau a rennir gynnwys:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad i bawb;
- Hyrwyddo iechyd a llesiant;
- Creu cyfleoedd i bobl ifanc; a
- Cyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A, rwyf wedi amlinellu'r meysydd lle rwy'n teimlo y gall y Comisiwn Brenhinol gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld yn Atodiad B.

Bydd y Comisiwn Brenhinol yn bartner cyflawni allweddol ar gyfer nifer o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu, gan gynnwys diogelu enwau lleoedd Cymru. Edrychaf ymlaen at gael eich cefnogaeth a'ch arbenigedd gwerthfawr wrth fwrw ymlaen â'r ymrwymadau hyn.

Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig er mwyn cyflawni ein nod o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu. Yr wyf yn argyhoeddedig y gallai'r cyrff a noddir o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy wrth gydweithio, ac fe'ch anogaf i gydweithio fel arweinwyr diwylliannol i wneud y mwyaf o'ch effaith.

Yn ogystal â gwaith craidd y Comisiwn Brenhinol, fel y nodir yn ei Warrant Frenhinol, cynnal eich cyfrifoldebau statudol a'ch safonau proffesiynol gan gynnwys eich statws fel Man Adneuo cydnabyddedig ar gyfer cofnodion cyhoeddus a chadw Achrediad Gwasanaeth Archifau, gwelaf gyfleoedd pellach i'r Comisiwn Brenhinol gyfrannu'n gadarnhaol at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae hyn yn cynnwys ehangu eich gwaith yn hyrwyddo'r Rhestr o Enwau Lleoedd Hanesyddol a Chynllun Ymaddasu'r Sector Amgylchedd Hanesyddol a Newid yn yr Hinsawdd, yn ogystal â datblygu mentrau newydd mewn ymateb i'n hamcanion craidd.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith, sy'n sail i'r berthynas rhwng y Comisiwn Brenhinol a Llywodraeth Cymru, dylech symud yn awr i adolygu eich cynlluniau busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn a'i atodiadau.

Mae llawer i'w wneud, ond yr wyf yn argyhoeddedig y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir



**Dawn Bowden AS**  
**Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip**

cc Christopher Catling, Ysgrifennydd

## **ATODIAD A: Y Prif Amcanion y bydd angen eu cyflawni**

**Ar gyfer pob un o'r prif gyflawniadau hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i benderfynu, a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn y flwyddyn ariannol 2022-23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor hwn o Lywodraeth.**

### **1. Darparu gofal iechyd effeithiol, o ansawdd uchel a chynaliadwy**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, mynd i'r afael â stigma ym maes iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno rhagnodi cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Gweithredu ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad, gan sicrhau nad oes stigma ynghlwm wrth faterion iechyd meddwl;
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl;
- Ymgysylltu â'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig ar gyfer Cymru gyfan ar gyfer presgripsiynu cymdeithasol, ac, yn benodol, gweithio i nodi meysydd lle gallai'r Comisiwn Brenhinol gefnogi presgripsiynu cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi lles.

### **2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed**

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, gan gefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddur helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrlon, a dylech ystyried sut y gallwch wella eich cefnogaeth i bobl mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Sicrhau y gall yr ystod ehangaf o grwpiau agored i niwed ymgysylltu â diwylliant Cymru ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig a'r rhai mewn cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol i elwa o'r gwasanaethau a gynigiwch.
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Adolygwch eich cefnogaeth bresennol i gymunedau B/byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at barhau i wella'r gwasanaethau hyn.

### **3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol**

Gan gyd-fynd â chryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy Warrant Pobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Darparu ystod newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora a dylent gyd-fynd â'r Warrant Person Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged o 30% o leiaf ar gyfer gweithio gartref;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol.

### **4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio**

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilwaith digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i ail-ysgogi ein cymunedau.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Gweithio i ddiogelu enwau lleoedd Cymru drwy arwain grŵp gorchwyl a gorffen a fydd yn nodi, datblygu a gwneud argymhellion i'r Comisiwn Brenhinol ar sut y gallant wella a hyrwyddo'r rhestr o enwau lleoedd hanesyddol;
- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru o 45% o deithiau sy'n cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Adolygwch eich gweithgarwch digidol cyfredol ar ôl i ymgysylltu digidol gyflymu'n ddiweddar yn ystod Covid-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o arfer gorau o fewn eich sefydliad eich hun a chan sefydliadau eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020-21.

## **5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn**

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i'r Comisiwn Royal:

- Parhau â'ch gwaith yn cyfrannu at gyflawni Cynllun Ymaddasu Sector yr Amgylchedd Hanesyddol a'r Newid yn yr Hinsawdd yng Nghymru, gan arwain ar gyfer meysydd gwaith sy'n gysylltiedig ag arbenigedd y Comisiwn Brenhinol;
- Lleihau gwastraff ar draws y sefydliad er mwyn cyrraedd targedau dim gwastraff;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod effaith bioamrywiaeth yn cael ei hystyried yn briodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.

## **6. Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi**

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau i ddysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i'r Comisiwn Royal:

- Gweithio gyda phartneriaid yn y sector diwylliannol i ddatblygu rhaglen cyfoethogi gwyliau ysgol;
- Cefnogi'r cwricwlwm newydd yng Nghymru.

## **7. Dathlu amrywiaeth a symud i ddileu anghydraddoldeb o bob math**

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth ddathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Ystyried sut mae llywodraethu eich sefydliad yn cefnogi egwyddorion ['Adlewyrchu Cymru wrth Redeg Cymru'](#) a symud ar frys i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt a datblygu cynllun ar gyfer gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel bwrdd';
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol a'r Cynllun Gweithredu LGBTQ;
- Sicrhau bod hanesion a diwylliannau ein cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan y Comisiwn Brenhinol a'i bartneriaid cyflawni
- Cryfhau eich partneriaeth â sefydliadau gwirfoddol ar draws ystod eich cyfrifoldebau
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig, a gwella ymgysylltiad y Comisiwn â chymunedau anodd eu cyrraedd.

## **8. Gwthio ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu**

Mae cyrff a noddir gan ddiwylliant a chwaraeon Llywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol o ran ehangu mynediad i'n treftadaeth, harneisio creadigrwydd, a datblygu gallu pobl Cymru ym maes chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich lle priodol ar lwyfan y byd, ac, yn yr un modd, mae eich rôl wrth gyflwyno Cymru i'r byd yn bwysig. Rydych hefyd yn bartner allweddol wrth gefnogi ein hymrwymiad i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Parhau i gefnogi'r gwaith o ddiogelu a rheoli Tirwedd Lechi newydd Safle Treftadaeth y Byd Gogledd Orllewin Cymru drwy gyfrannu at ei grwpiau rheoli a chyflawni camau gweithredu yn y Cynllun Rheoli Eiddo gan gynnwys cyhoeddi'n ddwyieithog Gofalu am Dirweddau Llechi Cymru;
- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, a thrwy greu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.
- Cefnogi datblygu a gweithredu strategaeth ddiwylliant newydd i Gymru.

## **9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi hyd yn oed yn lleoedd gwell i fyw a gweithio ynddynt**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gefnogi ein partneriaid mewn llywodraeth leol, ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at sut y mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau cyfnewid cymdeithasol, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Cefnogi'r gwaith o reoli'r amgylchedd hanesyddol yn weithredol;
- Darparu cymorth i wasanaethau cadwraeth awdurdodau lleol a gweithio gyda Cadw ar nodi blaenoriaethau ar gyfer cofnodi asedau hanesyddol sydd mewn perygl;
- Cefnogi cyfranogiad mewn darganfod a rhannu treftadaeth amrywiol ar lefel leol;
- Parhau i weithio gyda Cadw i nodi adeiladau blaenoriaeth C20 i'w cofnodi, ac i annog ymgysylltu â'r gymuned â'r gweithgaredd hwn.



## **10. Arwain Cymru mewn sgwrs ddinesig genedlaethol am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan y byd**

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd perthnasoedd byd-eang Cymru, o ddatlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu rhyngwladoldeb.

Mae gan y Comisiwn Brenhinol rôl bwysig i'w chwarae o ran cyflwyno Cymru i'r byd.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Datblygu partneriaethau diwylliannol rhyngwladol sy'n dod â budd i Gymru, annog ymgysylltu â hanesion amrywiol, a gwella proffil rhyngwladol Cymru;
- Ystyried cyfleoedd ar gyfer rhaglenni cyfnewid dysgu;
- Sicrhau'r defnydd gorau o dechnoleg ddigidol, digideiddio a digwyddiadau digidol yn eich gweithgareddau allgymorth fel ffordd o alluogi ymgysylltu byd-eang â diwylliant Cymru;
- Ymgysylltu â'r diaspora Cymreig.



## Atodiad B: Y Cyd-destun Strategol

### Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill

Yn ogystal â'r hyn y gellir ei gyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith y Comisiwn Brenhinol hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru a'u cyflawni yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor hwn o Lywodraeth.

### Cymru Wyrddach

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei chynllun Sero Net Cymru Gyfan: [Gweithio Gyda'n Gilydd i Gyrraedd Sero Net](#) (2021-2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd o ran darparu Cymru Sero Net. Er mwyn cefnogi'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw Adrodd Sero Net y Sector Cyhoeddus](#) a bydd map Llwybr y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen i ni hefyd feithrin gwydnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd ei drydydd Asesiad Risg newid yn yr Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd i'r amgylchedd, cymunedau a busnesau sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r cyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Yn y cyd-destun hwn, rwy'n ymwybodol bod y Comisiwn Brenhinol wedi chwarae rhan bwysig yn natblygiad cynllun ymaddasu'r sector amgylchedd hanesyddol (SAP), ac rwy'n awyddus i weld y Comisiwn Brenhinol yn parhau i gyfrannu drwy gamau gweithredu a chyflawni'r cynllun.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ['Y Tu Hwnt i Ailgylchu – strategaeth i wireddu'r economi gylchol yng Nghymru'](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050 ac ar gyfer gwneud effeithlonrwydd adnoddau yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol.

## Cymru Decach

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau'r tegwch mwyaf posibl i bawb a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel o gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol (REAP) newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LGBTQ+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywedd a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Fe'u cynlluniwyd i sicrhau newid parhaus yn y tymor byr, canolig a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol i gyflawni'r nodau a nodir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned B/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd yn ymrwmo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i ymgysylltu â diwylliant a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwmo i estyn allan at grwpiau agored i niwed Cymru ac ymgysylltu â hwy, gan sicrhau bod Cymru'n genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd ac anabledd fod yn rhwystr rhag cymryd rhan. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson a dylent fod yn enghreifftiau o arfer da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol.

## Cymru Iachach

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles cenedl. Felly, rhaid i gyfranogiad barhau i fod yn faes ffocws. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i fynegi'r cysylltiad rhwng eich gwaith ac iechyd a lles pobl Cymru.

## Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol

Mae **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor newydd hwn o lywodraeth.

Mae ein **Cynllun Gweithredu Economaidd** yn seiliedig ar yr egwyddor o fuddsoddi cyhoeddus gyda phwrpas cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n cael buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni gwarant y person ifanc ac addewid o greu 125,000 o

brentisiaethau pob oed. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol tymor y Llywodraeth.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn pileri'r cynllun hwn.

Nod ein **Contract Diwylliannol** yw sicrhau bod gan gyllid cyhoeddus ar gyfer diwylliant a chreadigrwydd ddibenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd. Wrth wraidd y Contract Diwylliannol mae pedwar ymrwymiad gan gynnwys gwella amrywiaeth byrddau, gweithlu a rhaglenni gwaith sefydliadau ochr yn ochr â chyfleoedd cynyddol i artistiaid unigol a gweithwyr llawrydd creadigol.

Mae [Strategaeth Ryngwladol](#) Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n perthnasoedd rhyngwladol â blaenoriaeth. Dylai cyrff a noddir gan Ddiwylliant, y Celfyddydau a Chwaraeon weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor hwn o lywodraeth i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu Cymru i sefyll allan ar lwyfan y byd.

Dylai gweithio gyda'r diaspora Cymreig a chyda phartneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol cyffredinol gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae'r Comisiwn Brenhinol yn bartner pwysig o ran twristiaeth Cymru. Mae datblygu'r cynnig twristiaeth diwylliannol yn parhau i fod yn flaenoriaeth a dylid adlewyrchu ['Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer economi ymwelwyr 2020-2025'](#) yn eich cynllunio busnes.

## Yr Iaith Gymraeg

Mae [strategaeth Gymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn faes ffocws yn ein hymdrechion i gyrraedd y nod llesiant o gael iaith Gymraeg ffyniannus, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Gymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg gael ei gwreiddio'n drwyadl ym mhopeth a wnewch, gan ddatlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn hysbys yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, a byddwn yn diweddarau rhaglen waith Gymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth, ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Gymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.

## Strategaeth ddiwylliannol

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei gyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgarwch cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru newydd hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, gan gysylltu penderfyniadau ar fuddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Disgwylir y bydd derbynwyr grantiau cyfalaf yn darparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.

### **Strategaeth Ddigidol i Gymru**

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewid gwasanaethau cyhoeddus yn wirioneddol ddigidol ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi sicrhau bod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein cyn belled ag y bo modd, ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Nodwch gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector treftadaeth ddiwylliannol ar fentrau digidol i hyrwyddo defnydd o'ch casgliadau a'ch adnoddau ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.

Dawn Bowden AS/MS  
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip  
Deputy Minister for Arts and Sport, and Chief Whip



Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

Lawrence Conway  
Cadeirydd – Chwaraeon Cymru  
Gerddi Sophia  
Caerdydd,  
CF11 9SW

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Lawrence,

### **Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Chwaraeon Cymru**

Hoffwn ddiolch i Chwaraeon Cymru am y gwaith pwysig y mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig Covid-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhortffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a chadernid yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni symud yn awr i sicrhau bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn cefnogi adferiad ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan. Er gwaethaf yr heriau difrifol iawn y mae wedi'u cyflwyno, mae cyfle inni fanteisio ar y gwersi cadarnhaol a ddysgwyd o Covid-19 ac ychwanegu at yr ymwybyddiaeth gynyddol o bwysigrwydd chwaraeon i iechyd a llesiant corfforol a meddyliol pobl.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'i hymrwymiaadau i bobl Cymru. Mae chwaraeon yn hanfodol bwysig i'n heconomi ac i'n bywyd cenedlaethol. Mae ein hymrwymiaadau cyhoeddedig yn cynnwys hyrwyddo mynediad cyfartal i chwaraeon, cefnogi athletwyr ifanc a thalentog a chlybiau ar lawr gwlad, buddsoddi yn ein cyfleusterau chwaraeon o'r radd flaenaf ac mewn cyfleusterau newydd, megis caeau 3G.

Yn gyfnewid am y cyllid cymorth grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i Chwaraeon Cymru ystyried sut y gall gyflawni ei hamcanion mewn ffordd sy'n cyd-fynd â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Dylai ein nodau a rennir fod y canlynol:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad i bawb;
- Hyrwyddo lechyd a Llesiant;
- Creu cyfleoedd i bobl ifanc; a
- Chyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A, rwyf wedi amlinellu'r meysydd lle rwy'n teimlo y gall Chwaraeon Cymru gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld yn Atodiad B.

Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig er mwyn cyflawni ein nod o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu. Rwyf yn argyhoeddedig y gallai'r cyrff a noddir

o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy drwy gydweithio, ac fe'ch anogaf i gydweithio fel arweinwyr i sicrhau gymaint o effaith â phosibl.

Yn ogystal â'r prif gyflawniadau a restrir yn Atodiad A, rwy'n disgwyl i Chwaraeon Cymru:

- Gweithio gyda'r holl bartneriaid i wneud y defnydd strategol gorau o "Lle i Chwaraeon" a chyllid cyfalaf arall i gefnogi uchelgeisiau Llywodraeth Cymru yn y maes hwn ynghylch buddsoddi mewn cyfleusterau chwaraeon newydd o'r radd flaenaf, gan gynnwys Canolfannau a Sefydliad Cenedlaethol Chwaraeon Cymru;
- Sicrhau bod Model Buddsoddi Chwaraeon Cymru yn cael ei lywio gan y mewnwelediad diweddaraf, fel ei fod yn parhau i fod yn gywir ac yn addas i'r diben; a
- Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd cynnig digidol drwy adolygu seilwaith a galluoedd digidol Chwaraeon Cymru a'i bartneriaid a ariennir, gan nodi cyfleoedd i wella'r cynnig i ddefnyddwyr presennol a darpar ddefnyddwyr.

Hoffwn eich atgoffa o'ch dyletswydd gyfreithiol o dan Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010. O dan Ran 1, mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i chi gyhoeddi amcanion tlodi plant fel rhan o strategaeth ar gyfer cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Hoffwn ichi feddwl am y camau hynny sy'n cefnogi llesiant plant a phobl ifanc sy'n byw mewn tlodi. Fe'ch anogaf i ystyried cyfleoedd i gyflawni eich rhwymedigaethau cyfreithiol o dan y ddyletswydd o fewn eich prosesau sefydliadol presennol, gan gynnwys y rhai a ddefnyddir i gyflawni gofynion deddfwriaethol eraill.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith, sy'n sail i'r berthynas rhwng Chwaraeon Cymru a Llywodraeth Cymru, dylech symud yn awr i adolygu eich Cynllun Busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn.

Mae'r angen i Chwaraeon Cymru weithredu'n annibynnol o ddydd i ddydd yn glir, a'm bwriad yw y bydd ein perthynas yn parhau i fod yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y cyd, ac ar gyfathrebu agored a gonest.

Mae llawer i'w wneud, ond rwyf yn argyhoeddedig y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir,



**Dawn Bowden AS/MS**  
**Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip**

cc Brian Davies, Prif Weithredwr Dros Dro, Chwaraeon Cymru



## **Atodiad A: Y Prif Amcanion y bydd angen eu cyflawni**

**Ar gyfer pob un o'r prif gyflawniadau hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i benderfynu a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn blwyddyn ariannol 2022-23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor hwn o Lywodraeth.**

### **1. Darparu gofal iechyd effeithiol, cynaliadwy ac o ansawdd uchel**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, mynd i'r afael â stigma ym maes iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno dull rhagnodi cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Weithredu ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad a'r sector, gan sicrhau nad oes stigma ynghlwm wrth faterion iechyd meddwl;
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl;
- Parhau i ymwneud â'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig Cymru gyfan ar gyfer rhagnodi cymdeithasol, ac, yn benodol, gwaith i nodi meysydd lle gallai Chwaraeon Cymru gefnogi rhagnodi cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi llesiant;
- Gweithio ochr yn ochr â swyddogion Llywodraeth Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru i ddatblygu fframwaith gweithgarwch corfforol cenedlaethol sy'n cefnogi agendâu iechyd ataliol, teithio llesol, addysg weithredol a gweithleoedd gweithredol, ac yn creu cyfleoedd ac arferion ar gyfer gweithgarwch corfforol i ysgogi llesiant meddyliol a chorfforol y genedl;
- Datblygu ymgyrch newid ymddygiad, wedi'i hategu gan ymchwil sylfaenol ac ymgysylltu â'r gymuned, i ddeall yn well sut i gefnogi grwpiau penodol i fod yn fwy egniol yn gorfforol a mwynhau manteision chwaraeon.

### **2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed**

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, a chefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddur helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrion, a rhaid iddynt ystyried sut y gallant wella eu cefnogaeth i'r bobl hynny sydd mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Sicrhau y gall yr ystod ehangaf o grwpiau agored i niwed ymwneud â chwaraeon a gweithgarwch corfforol yng Nghymru ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig a'r rhai mewn

cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol i elwa ar chwaraeon a gweithgarwch corfforol;

- Ystyried y cyfleoedd a gynigir ar hyn o bryd i blant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal, a sut y gellid gwella'r rhain;
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Adolygu eich cefnogaeth bresennol i gymunedau B/byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at wella'r gwasanaethau hyn yn barhaus.

### **3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol**

Gan gyd-fynd â chryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy Warant Pobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Darparu ystod newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora a dylent gyd-fynd â'r Warant Person Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged o 30% o leiaf ar gyfer gweithio gartref, yn seiliedig ar ddull cyfunol sy'n deg ac yn gyfiawn;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol;
- Adeiladu a chryfhau partneriaethau lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol er budd Chwaraeon Cymru, economi Cymru a phobl Cymru.

### **4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio**

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilwaith digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i ail-ysgogi ein cymunedau.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru o 45% o deithiau sy'n cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Blaenoriaethu adolygiad o'ch seilwaith digidol a chyfathrebu presennol ar ôl cyflymu gweithgarwch digidol yn ddiweddar yn ystod Covid-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o arfer gorau o fewn eich sefydliad a chan sefydliadau eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020/21.

## **5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn**

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Ganolbwyntio ar leihau gwastraff ar draws y sefydliad cyfan a gweithio i gyflawni targedau dim gwastraff a diddymu'r defnydd o blastigau untro sy'n fwy cyffredin;
- Caffael cynhyrchion carbon isel;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod effaith bioamrywiaeth yn cael ei hystyried yn briodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau;
- Gweithio gyda chyrrff fel WRAP Cymru a'r Ymddiriedolaeth Garbon i gefnogi'r sector chwaraeon i ddod o hyd i atebion i'r argyfwng hinsawdd a natur.

## **6. Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi**

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau i ddysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Weithredu a gwerthuso'r Rhaglen Beilot Braenaru Addysg Weithredol, ac ystyried sut y gellid ei hymgorffori i gefnogi'r gwaith o gyflwyno cwricwlwm newydd ac iechyd a llesiant plant ochr yn ochr â chymorth penodol i'r proffesiwn addysgu wrth weithredu'r cwricwlwm newydd, ac ystyriaeth ehangach o sut y gallai diwygio'r diwrnod ysgol a'r flwyddyn ysgol effeithio ar y gwasanaethau a'r cyfleoedd y mae'r sector chwaraeon yn eu darparu;
- Datblygu rhaglenni sgiliau a chyflogadwyedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol, gan annog pobl ifanc i mewn i'r sector;
- Sefydlu prentisiaethau a chyfleoedd gwirfoddoli i gefnogi a datblygu gweithlu'r genhedlaeth nesaf.

## **7. Dathlu amrywiaeth a symud i ddileu anghydraddoldeb o bob math**

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth dathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Flaenoriaethu amrywiaeth, cynhwysiant a chydraddoldeb ledled y sector er mwyn sicrhau ein bod yn deall ac yn goresgyn rhwystrau i gyfranogiad;
- Datblygu eich rhwydwaith o Bartneriaethau Chwaraeon Rhanbarthol ymhellach i ymateb yn gadarnhaol i anghydraddoldebau lleol a hyrwyddo chwaraeon a gweithgarwch i bawb;

- Ystyried sut y mae llywodraethu'r sefydliad yn cefnogi egwyddorion ['Adlewyrchu Cymru wrth Redeg Cymru'](#) a symud i fynd i'r afael ar frys ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt – rhaid i hyn gynnwys gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel Bwrdd;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol, gan ystyried sut y bydd Chwaraeon Cymru yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni Cymru wrth-hiliol;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu LGBTQ+;
- Mynd i'r afael ag unrhyw fylchau cyflog sy'n weddill yn seiliedig ar ryw, cyfeiriadedd rhywiol, ethnigrwydd, anabledd, a mathau eraill o wahaniaethu a allai fodoli yn eich sefydliad, a mynd i'r afael ar frys ag unrhyw wahaniaethau cyflog parhaus;
- Sicrhau bod hanesion a diwylliannau ein cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan Chwaraeon Cymru a'i bartneriaid cyflawni;
- Parhau i gryfhau eich partneriaethau gyda sefydliadau gwirfoddol ar draws ystod eich cyfrifoldebau;
- Parhau i gefnogi, ariannu a gweithio gyda sefydliadau sy'n darparu barn a phrofiadau bywyd grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol y mae eich gwaith yn effeithio arnynt wrth ichi wneud penderfyniadau;
- Gweithio gyda'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig;
- Gwella ymgysylltiad Chwaraeon Cymru â chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol.

## **8. Gwthio ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu**

Mae cyrff ym maes y celfyddydau, diwylliant a chwaraeon a noddir gan Lywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol o ran ehangu mynediad i'n treftadaeth, harneisio creadigrwydd, a datblygu gallu pobl Cymru i gymryd rhan mewn chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich lle priodol ar lwyfan y byd, ac mae eich rôl o ran adlewyrchu Cymru i'r byd yr un mor bwysig. Rydych hefyd yn bartneriaid allweddol wrth gefnogi ein hymrwymiad i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, a thrwy greu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu;
- Parhau i ddatblygu fel sefydliad cwbl ddwyieithog fel y nodir yn Safonau'r Gymraeg (Rhif. 2) Rheoliadau 2016, gan gynnwys gweithio mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol i sicrhau bod yr holl staff yn cael y cyfle a'r gefnogaeth i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle;
- Defnyddio'r dull partneriaeth rhanbarthol i sbarduno datblygiad cynigion chwaraeon cyfrwng Cymraeg;

- Annog Cyrff Llywodraethu Cenedlaethol a derbynwyr cyllid eraill i ystyried anghenion siaradwyr Cymraeg wrth gynllunio a darparu gwasanaethau;
- Ystyried sut y gall gefnogi nodau strategaeth 'Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer economi ymwelwyr 2020-2025' Llywodraeth Cymru mewn cyd-destun chwaraeon;
- Darparu model gweithredu hirdymor newydd, cynaliadwy ar gyfer Plas Menai sy'n cyfrannu gymaint â phosibl at dwristiaeth ac effaith gymdeithasol ac economaidd ehangach gogledd Cymru;
- Rhoi cymorth a chyngor i Lywodraeth Cymru ac eraill i gefnogi cais y DU i gynnal Cwpan y Byd FIFA 2030.

## **9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi hyd yn oed yn lleoedd gwell i fyw a gweithio ynddynt**

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gefnogi ein partneriaid mewn llywodraeth leol, ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at sut y mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau cyfnewid cymdeithasol, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Weithio gyda chymunedau, grwpiau ac unigolion lleol i rannu arfer da, datblygu sgiliau, a sefydlu rhwydweithiau newydd a chryf ledled Cymru;
- Gweithio'n agosach gyda Llywodraeth Cymru i gefnogi effaith etifeddiaeth digwyddiadau mawr;
- Parhau i ddarparu cyngor ac arweiniad fel y bo'n briodol ar achosion busnes Ysgolion yr 21ain Ganrif a cheisiadau'r Rhaglen Cyfleusterau Cymunedol.

## **10. Arwain Cymru mewn sgwrs ddinesig genedlaethol am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan y byd**

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd perthnasoedd byd-eang Cymru, o ddatlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu rhyngwladoldeb.

Mae gan Chwaraeon Cymru rôl bwysig i'w chwarae o ran adlewyrchu Cymru i'r byd.

Hoffwn i Chwaraeon Cymru:

- Ddatblygu partneriaethau rhyngwladol sy'n dod â budd i Gymru, gwella proffil rhyngwladol Cymru, a manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i arddangos Cymru i'r byd;
- Ystyried pa gamau y gallai eu cymryd i ymateb i adroddiad y Cyngor Prydeinig "Tuag at Strategaeth Diplomyddiaeth Chwaraeon i Gymru";
- Gweithio gyda Chyrff Llywodraethu Cenedlaethol a rhanddeiliaid allweddol eraill i fanteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd i Gymru ar lwyfan y byd a gyflwynwyd gan Gemau'r Gymanwlad 2022 yn Birmingham.

## Atodiad B: Y Cyd-destun Strategol

### Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill

Yn ogystal â'r hyn y gellir ei gyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith Chwaraeon Cymru hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru a'u cyflawni yn ystod y tymor hwn o lywodraeth.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor hwn o Lywodraeth.

### Cymru Wyrddach

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei chynllun Sero Net Cymru Gyfan: [Gweithio Gyda'n Gilydd i Gyrraedd Sero Net](#) (2021-2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd o ran darparu Cymru Sero Net. Er mwyn cefnogi'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw Adrodd Sero Net y Sector](#) Cyhoeddus a bydd map Llwybr y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen i ni hefyd feithrin y gallu i wrthsefyll effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid Hinsawdd ei drydydd Asesiad Risg Newid Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd mewn perthynas â'r amgylchedd, cymunedau a busnesau sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r cyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ['Mwy nag Ailgyrchu – strategaeth i wneud economi gylchol Cymru yn realiti'](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050 ac ar gyfer gwneud effeithlonrwydd adnoddau yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol, a byddaf am weld Chwaraeon Cymru yn ymateb i brif camau gweithredu'r strategaeth hon.

### Cymru Decach

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau'r tegwch mwyaf posibl i bawb a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel o gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol (REAP) newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LGBTQ+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Fe'u cynlluniwyd i sicrhau newid parhaus yn y

tymor byr, canolig a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol i gyflawni'r nodau a nodir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned B/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd yn ymrwmo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i ymwneud â chwaraeon a gweithgarwch corfforol a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwmo i estyn allan at grwpiau agored i niwed Cymru ac ymgysylltu â hwy, gan sicrhau bod Cymru'n genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd ac anabledd fod yn rhwystr i'r rhai sydd am gymryd rhan mewn chwaraeon a gweithgarwch corfforol. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson a dylent fod yn enghreifftiau o arfer da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol, gyda Chwaraeon Cymru yn cymryd cyfrifoldeb clir dros sicrhau y gall grwpiau agored i niwed ymwneud yn briodol â chwaraeon yng Nghymru.

## **Cymru Iachach**

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles cenedl. Felly, rhaid i gyfranogiad barhau i fod yn faes ffocws. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i fynegi'r cysylltiad rhwng eich gwaith ac iechyd a llesiant pobl Cymru.

## **Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol**

**Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor newydd hwn o lywodraeth.

Mae ein **Cynllun Gweithredu ar yr Economi** yn seiliedig ar yr egwyddor o fuddsoddi cyhoeddus gyda phwrpas cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n cael buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni gwarant y person ifanc ac addewid o greu 125,000 o brentisiaethau pob oed. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warrant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol tymor y llywodraeth.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn pileri'r cynllun hwn.

Credaf fod gan ein cyrff chwaraeon a diwylliannol a noddir rôl bwysig i'w chwarae o ran codi proffil rhyngwladol Cymru, wrth rannu llwyddiannau a hanesion unigol a chyfunol ein cenedl â'r byd.

Mae Strategaeth Ryngwladol Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n perthnasoedd rhyngwladol â blaenoriaeth. Gofynnaf ichi weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu Cymru i sefyll allan ar lwyfan y byd.

Dylai rhan o'r gwaith hwn gynnwys eich ymateb i adroddiad y Cyngor Prydeinig "Tuag at Strategaeth Diplomyddiaeth Chwaraeon i Gymru". Dylai gweithio gyda'r diaspora Cymreig a chyda phartneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol cydfuddiannol gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae Chwaraeon Cymru yn bartner pwysig o ran twristiaeth yng Nghymru. Mae tyfu'r cynnig twristiaeth chwaraeon yn parhau i fod yn flaenoriaeth a dylid adlewyrchu 'Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer yr economi ymwelwyr 2020-2025' yn eich cynlluniau busnes, ac fe'ch anogaf i greu a chynnal cysylltiadau cryf â thîm datblygu twristiaeth Llywodraeth Cymru wrth hyrwyddo'r maes gwaith hwn.

## **Yr Iaith Gymraeg**

Mae [strategaeth Cymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn faes ffocws yn ein hymdrechion i gyrraedd y nod llesiant o sicrhau bod y Gymraeg yn ffynnu, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg gael ei gwreiddio'n drwyadl ym mhopeth a wnewch, gan ddathlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn hysbys yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, a byddwn yn diweddarau rhaglen waith Cymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth, ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.

## **Strategaeth ddiwylliannol**

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei gyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgarwch cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth newydd ar gyfer Buddsoddi yn Seilwaith Cymru hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, gan gysylltu penderfyniadau ar fuddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Ein disgwyliad yw y bydd derbynwyr grantiau cyfalaf yn darparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.



## **Strategaeth Ddigidol i Gymru**

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewid gwasanaethau cyhoeddus yn ddigidol ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Nodwch gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector chwaraeon ar fentrau digidol i hyrwyddo ymgysylltiad â chwaraeon ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.